

Till: Naturvårdsverket

Datum: 2024-02-07

Epost: registrator@naturvardsverket.se

REMISSYTTRANDE från Nämndö Hembygdsförening och Nämndö Skärgårdsråd gällande Naturvårdsverkets SKRIVELSE 20231130, Förslag till nationalpark i Nämndöskärgården, med Ärendenummer: NV-02554-18

Nämndö Hembygdsförening representerar Nämndöskärgårdens befolkning i Värmdö skärgårdsråd och har ca 400 medlemmar, såväl bofasta som deltidboende och fritidsboende. Föreningen deltar i Värmdö skärgårdsråd och är medlem i SIKO. Nämndö Skärgårdsråd bildades sommaren 2022 av Nämndö Hembygdsförening för att skapa en tydlig samtalspart för myndigheter i frågan om en nationalpark i Nämndöskärgården.

Inledningsvis

Vid en genomgång av hela förslaget till bildande av Nämndöskärgårdens nationalpark noterar vi att lokalbefolkningens synpunkter och eventuella negativa bieffekter för dem som bor nära det föreslagna området inte överhuvudtaget nämns. Detta är anmärkningsvärt med tanke på att just överspillningseffekter och negativ påverkan på naturen varit föremål för omfattande diskussion under den process som genomfördes i kommunens regi med länsstyrelsen som samarbetspartner, den så kallade omlandsanalysen.

Som förslaget idag är utformat anses det vara lokalt förankrat genom att kommunstyrelsen i Värmdö kommun givit sitt godkännande, men det framgår inte vilka krav och önskemål som framfördes av lokalbefolkningen under omlandsanalysen. Den absoluta merparten av denna omlandsanalys utfördes av Nämndöborna själva (både bofasta, deltidboende och fritidsboende). Den består till en del av en utförlig faktabakgrund om den planerade nationalparkens omland – Nämndöskärgården.

Men en viktig del består av Nämndöbornas syn på risker, oro och rädslor – men även förhoppningar om vad en nationalpark skulle innebära. Omlandsanalysen sammanfattar detta i följande två bärande idéer för att en nationalpark ska uppfattas positivt:

- att det skapas ett besöksmål (arbetsnamn Havsrums) på Nämndö ö för att göra kunskap om livet under ytan tillgängligt för många skilda grupper året om i anslutning till nationalparken
- att Havsrumsområdet innefattas i ett större affärsekosystem som omfattar grannöar, civilsamhället, stiftelser, kommun och region.

Eller annorlunda uttryckt: Vi vill att nationalparken ska planeras så att den i möjligaste mån kan ha en positiv inverkan på att utveckla en levande (Nämndö)skärgård.

Detta arbete genomfördes under perioden maj 2021-april 2022, med fyra lokala sammankomster med mellan 30 och 50 deltagare på varje plus ett flertal digitala möten.

Vi upplever tyvärr att genomslaget för denna omlandsanalys är nästan obefintligt i det förslag till Nationalpark som nu lagts fram.

Synpunkter på Förslaget

I Förslaget anges att projektet haft kontakt med myndigheter, intresseorganisationer, föreningar och allmänhet. Syftet ska ha varit att inhämta kunskap och erfarenheter för att utforma förslaget. Vidare anges att det har genomförts informationsmöten för allmänheten, markägare, olika föreningar och grupper.

Vår uppfattning är att myndigheterna nästan inte tagit något enda eget initiativ till öppna informationsmöten med Nämdöborna. Däremot har man genomfört ett flertal digitala möten. Möten där det har varit svårt att komma till tals och få gehör för sina synpunkter. Möten som många här ute inte har haft möjlighet eller kunskap nog för att kunna delta på. Vidare har flertalet direkta grannar till den planerade nationalparken ej kontaktats av myndigheterna.

Vi ifrågasätter att man nu går vidare med att bilda nationalparken utan att i en förstudie eller på annat sätt ha utrett lokalbefolkningens inställning till detta. Vi delar inte uppfattningen att Värmdö kommun i detta fall kan representera lokalbefolkningen.

Vidare pågår nu även arbetet med en ny Havs- och kustplan samt även arbete med ett Skärgårdspaket, båda för Värmdö kommun.

Vi har även goda förhoppningar om att Nämdöskärgården av UNESCO ska utses till en kandidat till ett biosfärområde under 2024. Nämdö Green Archipelago, som arbetar med detta, har tagit fram en förstudie som kommer att presenteras för UNESCO under februari 2024. För att identifiera och utveckla samarbetsmöjligheter mellan biosfär och nationalpark anordnades i augusti 2023 den första av flera workshops. Tyvärr har myndigheterna ännu inte haft tid att följa upp denna med ytterligare en workshop.

Vi föreslår att tidplanen för bildandet av en nationalpark i Nämdöskärgården förlängs så att samordning kan ske mellan dessa fyra arbeten och deras tidplaner, med målsättningen att på bästa sätt skapa förutsättningar både för en levande skärgård och en fin nationalpark. På så vis skapas även tid för att ta fram ett bättre alternativ för nationalparkens entré (Bullerö kan endast hjälpligt fungera under årets sommarmånader och då endast vid gott väder).

Det enda rätta är att använda kärnön Nämdö (enligt Värmdö Kommuns definition) som entré (angöringspunkt/utgångspunkt) för Nationalparken. Detta eftersom;

- Nämdö har åretruntförbindelse som Region Stockholm ansvarar för (Waxholmsbolaget). Detta finns inte till Bullerö.
- Nämdö har bofast befolkning. Sådan finns inte på Bullerö.
- Nämdö har "infrastruktur" med nybyggd dagligvaruaffär och nybyggd restaurang öppet året runt, Bibliotek och Hembygdsgård med service. Detta finns inte på Bullerö.
- På Nämdö finns goda förutsättningar att tillsammans med Värmdö kommun och det blivande biosfärområdet utveckla kommunens lokaler och mark kring skolbyggnaden till en entré, en mötesplats för NP (ett Havsrums). Ett sådant Havsrums ska dock inte på långa vägar vara så överdådigt och kostsamt som de Naturums som idag finns uppförda på ett 30-tal platser i Sverige.
- Nämdö och närliggande öar har entreprenörer som är villiga att satsa på persontransporter och turer till Nationalparken från Nämdö.

- Om det inte finns en uttalad ambition i nationalparksförslaget att bidra till en framtida besöksverksamhet baserad på kärnön Nämdö, kommer vi Nämdöbor inte att ställa oss bakom förslaget som det nu föreligger. Omlandsanalysen kan inte tolkas på annat sätt.

En förlängning av tidplanen skapar även möjlighet att ordentligt tänka igenom hur den marina delen av nationalparken ska presenteras och visas. Idag nämns ingenting om hur livet under ytan ska kunna upplevas av eller visas upp för besökare. Jämfört med Kosterhavets marina nationalpark är det svårt att förstå var det marina ligger i denna nationalpark, förutom ett omfattande havsområde.

Slutligen skapar en förlängd tidplan utrymme att genomföra en trovärdig utredning om hur besökstrycket kan komma att förändras och vilka konsekvenser det kan få (jämför med den så kallade Jämtlandstriangeln), innan beslut tas av riksdagen.

Vi har även noterat att frågor om föreskrifter och skötselplan skjuts på framtiden (sommaren 2024). Detta finner vi mycket olyckligt, då de därmed inte finns med som underlag till Naturvårdsverkets hemställan till regeringen om att bilda en nationalpark i Nämdöskärgården. Föreskrifter och skötselplan är mycket viktiga frågor, i synnerhet nu när tillsynen i Nämdöskärgården har skurits ner ganska drastiskt under senare år. Förslaget att hänvisa till stöd från polis, sjöräddning och militär för tillsyn av nationalparken förefaller inte realistiskt. Tillsynen av nationalparken och angränsande öar och fastigheter måste klargöras. Detta är då ytterligare ett skäl till att förlänga projektets tidplan.

Därutöver noterar vi att remissen tar upp möjligheten att vid behov exproprierar mark för att bilda nationalparken. Detta går på tvärs med uttalanden som gjorts av företrädare för Naturvårdsverket på direkt fråga. Tvångsmetoder uppskattas inte och riskerar att göra lokalbefolkningen negativt stämmd mot bildandet av nationalparken.

Namninsamling

En skrivelse i detta ärende (*Krav på paus i bildande av Nämdö Nationalpark*), med en mer utförlig beskrivning av vad Nämdöborna efterlyser, skickades 230414 till berörda myndigheter. Denna skrivelse bifogas här (bilaga 1) tillsammans med den namnlista (bilaga 2) på 121 Nämdöbor som ställt sig bakom skrivelsen.

Vi delar inte Naturvårdsverkets uppfattning att de punkter som tas upp i denna skrivelse har utretts eller genomförts. Vi återkommer därför till behovet att, som skrivelsen kräver, göra ett omtag eller åtminstone förlänga tidplanen för bildandet av en nationalpark i Nämdöskärgården så att samordning kan ske med arbetet med den nya Havs- och kustplanen, Värmdö kommuns Skärgårdspaket och bildandet av biosfärområdet innan Naturvårdsverkets skickar en hemställan till regeringen om att bilda en nationalpark i Nämdöskärgården. Allt med målsättningen att på bästa sätt skapa goda förutsättningar både för en levande skärgård och en fin och hållbar nationalpark förankrad hos hela Nämdöskärgårdens befolkning.

Bilaga 1 Krav på paus i bildandet av Nämdö Nationalpark

Bilaga 2 Namnlista med 121 namn som står bakom vår skrivelse

Göran Görsson
Ordförande
Nämdö Hembygdsförening

Yngve Hässler
Ordförande
Nämdö Skärgårdsråd